

αγγούρι

αγγούρι, το, ουσ. [<μσν. άγγούριν <αραβ. agur], το αγγούρι. **1.** η μεγάλη δυσκολία, το μεγάλο εμπόδιο, ιδίως σε κάποια εργασία, σε κάποια δουλειά: «γαμώ το στανιό μου, όλα τ' αγγούρια στη δουλειά σε μένα τυχαίνουν!». **2.** οτιδήποτε θεωρούμε πως είναι πολύ δύσκολο ή κρίσιμο σε κάποια πορεία μας: «έχω να δώσω ένα μάθημα που είναι πολύ αγγούρι». Συνών. *καζίκι (2, 3) / παλούκι (2, 3)*. **3.** αυτός που είναι αδέξιος, σαχλός, ψηλός και άχαρος: «είχε για καβαλιέρο της ένα αγγούρι, που σ' έπιαναν τα γέλια μόλις τον έβλεπες». **4.** αυτός που είναι ηλίθιος, ανόητος, βλάκας: «βρε αγγούρι, άλλο σου λέω τόση ώρα κι εσύ άλλο καταλαβαίνεις». **5.** το πολύ μεγάλο πέος: «έχει τέτοιο αγγούρι ο αφιλότιμος, που το σκέφτεται γυναίκα να πάει μαζί του». Από τη σχηματική ομοιότητα του πέους με το αγγούρι. **6.** ως επιφών. στον πλ. **αγγούρια!** λέγεται για να ειρωνευτούμε ή να διαψεύσουμε τα όσα λέει ο συνομιλητής μας, ανοησίες, ψέματα: «αγγούρια, που έχεις τόσα λεφτά! || αγγούρια, που έγινα έτσι τα πράγματα». **7.** ο αγγούρας (βλ. λ.). Υποκορ. **αγγουράκι, το**. (Λαϊκό τραγούδι: *κι ένας μάγκας μαναβάκος μου φωνάζει ο μορτάκος: Πάρε χήρα μου αγγουράκι για μεζέ στο καραφάκι*). (Ακολουθούν 19 φρ.)·

- *αγγούρι καλυβιώτικο*, πέος, πούτσος σε υπερφυσικό μέγεθος: «ο τάδε έχει έναν πούτσο, που είναι σαν αγγούρι καλυβιώτικο». Από το ότι η ποικιλία αυτή βγάζει αγγούρια σε πολύ μεγάλο μέγεθος·

- *αγγούρια καλυβιώτικα!* βλ. *αγγούρια(!)*·

- *είμαι σαν αγγούρι*, το παρουσιαστικό μου δεν έχει καμιά κομψότητα, καμιά χάρη: «έτσι όπως είμαι σαν αγγούρι, δεν μπορώ να 'ρθω μαζί σας»·

- *είναι αγγούρι, α.* (για ποδοσφαιριστές) είναι πολύ κακός: «ο καινούριος παίχτης που πήραμε, είναι αγγούρι». **2.** (για μαθητές) δεν παίρνει τα γράμματα, είναι ανεπίδεκτος μαθήσεως: «ο γιος του είναι αγγούρι στο σχολείο». **3.** (γενικά για πρόσωπα) είναι ανόητος, κουτός, βλάκας: «γιατί συμβουλευτήκες τον τάδε, δεν ξέρεις πως είναι αγγούρι;»·

- *έχω έν' αγγούρι στον κώλο*, αντιμετωπίζω μεγάλη δυσκολία, μεγάλο εμπόδιο στην εργασία μου, στη δουλειά μου και γενικά στη ζωή μου: «έχω έν' αγγούρι στον κώλο, γιατί μου 'φυγαν πέντε εργάτες και δεν μπορώ να προχωρήσω τη δουλειά μου || έχω έν' αγγούρι στον κώλο, γιατί την άλλη βδομάδα, μπαίνει η γυναίκα μου στο νοσοκομείο για μια δύσκολη εγχείρηση»·

- *η γριά το μεσοχειίμωνο αγγουράκια πεθυμούσε*, βλ. λ. [γριά](#)·

- *η δουλειά είναι αγγούρι ή είναι αγγούρι η δουλειά*, βλ. λ. *δουλειά*·

- *η ζωή είναι ένα αγγούρι*. Άλλος το τρώει και ζορίζεται κι άλλος το τρώει και δροσίζεται, βλ. λ. [ζωή](#)·

- *η προσταγή σου λάχανα κι ο ορισμός σου αγγούρια*, βλ. λ. *προσταγή*·

- *κάθεται σαν αγγούρι*, βλ. φρ. *στέκεται σαν αγγούρι*·

- *με κάνει σαν αγγούρι*, (για είδη ένδυσης) δε μου προσδίνει την παραμικρή κομψότητα, την παραμικρή χάρη: «στη βιτρίνα ήταν ωραίο το κουστούμι, αλλά όταν το φόρεσα, μ' έκανε σαν αγγούρι»·

- *μου βγήκε έν' αγγούρι*, μου προέκυψε ξαφνικά μεγάλη δυσκολία, μεγάλο εμπόδιο, ιδίως στην εργασία μου, στη δουλειά μου: «όλα πήγαιναν μια χαρά στη δουλειά μου, αλλά μου βγήκε έν' αγγούρι στα καλά καθούμενα και δεν ξέρω τι να κάνω». Πολλές φορές, για περισσότερη έμφαση η φρ. κλείνει με το *μα τι αγγούρι*·

- *μου μπήκε έν' αγγούρι στον κώλο*, αντιμετωπίζω μεγάλη δυσκολία, μεγάλο εμπόδιο, ιδίως στην εργασία μου, στη δουλειά μου: «εκεί που έλεγα πως θα ηρεμήσω, μου μπήκε έν' αγγούρι στον κώλο και δεν ξέρω τι να κάνω». Πολλές φορές, για περισσότερη έμφαση η φρ. κλείνει με το *μα τι αγγούρι*. Από το ότι είναι πολύ οδυνηρό σε κάποιον να του μπει ένα αγγούρι στον κώλο·

- περπατάει σαν αγγούρι, έχει μονοκόμματο, άχαρο περπάτημα: «πολύ χάνει αυτή η γυναίκα, γιατί, ενώ είναι όμορφη, περπατάει σαν αγγούρι»·
- πού πας ξεβράκωτος στ' αγγούρια! λέγεται ειρωνικά για άτομο που, χωρίς να έχει τα απαραίτητα εφόδια ή στηρίγματα, επιχειρεί παράτολμα εμπορικά ανοίγματα ή επιχειρεί να συνάψει ερωτικές σχέσεις με άτομο που είναι ανώτερης οικονομικής ή κοινωνικής τάξης από το ίδιο. Από την εικόνα του ατόμου που, καθώς περπατάει ξεβράκωτο ανάμεσα στα αγγούρια, διατρέχει τον κίνδυνο να μπει κάποιο αγγούρι στον κώλο του·
- σηκωθήκανε τ' αγγουράκια να γαμήσουν το μανάβη, **α.** λέγεται ειρωνικά για κάποιον αδύναμο σωματικά ή οικονομικά που επιχειρεί να εναντιωθεί σε κάποιον που είναι ισχυρότερός του. **β.** λέγεται ειρωνικά για κάποιον που, ενώ έχει άδικο, επιχειρεί με φωνές ή άλλο δυναμικό τρόπο να μας πείσει για το αντίθετο, ή για κάποιον που θέλει να φανεί πιο έξυπνος από εμάς, ενώ στην πραγματικότητα δεν είναι. Συνών. σηκωθήκανε τα κολοκυθάκια να χτυπήσουν το μανάβη / σηκωθήκανε τα λάχανα να χτυπήσουν το μανάβη / σηκωθήκανε τα πόδια να χτυπήσουν το κεφάλι·
- στέκεται σαν αγγούρι, στέκεται συνεσταλμένος και άφωνος σε μια θέση, είτε γιατί δεν έχει ή δεν ξέρει να πει κάτι είτε γιατί βρίσκεται σε άγνωστο περιβάλλον και δεν ξέρει πώς να συμπεριφερθεί: «ποιος είναι εκείνος ο νεαρός που στέκεται σαν αγγούρι στη γωνιά;». Συνών. στέκεται σαν παλούκι·
- τα βρήκα αγγούρια, αντιμετώπισα μεγάλες δυσκολίες, μεγάλα εμπόδια σε κάποια δουλειά ή υπόθεση: «μπλέχτηκα με μια καινούρια δουλειά και τον πρώτο καιρό τα βρήκα αγγούρια || όλο το καλοκαίρι δεν άνοιξα βιβλίο και τα βρήκα αγγούρια στις εξετάσεις». Συνών. τα βρήκα ζόρικα / τα βρήκα ζόρικα τα πράγματα / τα βρήκα μπαστούνια / τα βρήκα σκούρα / τα βρήκα σκούρα τα πράγματα / τα βρήκα στενά / τα βρήκα στενά τα πράγματα·
- τι γυρεύεις ξεβράκωτος στ' αγγούρια! βλ. φρ. πού πας ξεβράκωτος στ' αγγούρια!

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας